

Uloga narodne knjižnice u poticanju čitateljskih navika djece predškolske dobi

Vitić, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2012

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:142:895079>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2023-12-09**

Repository / Repozitorij:

[FFOS-repository - Repository of the Faculty of Humanities and Social Sciences Osijek](#)

Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku

Filozofski fakultet

Preddiplomski studij Informatologije

Ana Vitić

**Uloga narodne knjižnice u poticanju čitateljskih navika djece
predškolske dobi**

Završni rad

Mentor: Izv. prof. dr.sc. Kornelija Petr Balog

Sumentor: Dr.sc. Ivana Martinović, viša asistentica

Osijek, 2012.

Sadržaj

SAŽETAK	2
1. UVOD	3
2. VJEŠTINA ČITANJA	4
3. ČITATELJSKE NAVIKE I UTJECAJ OKOLINE	5
4. SLIKOVNICA	6
5. ULOGA OBITELJI U POTICANJU ČITATELJSKIH NAVIKA	9
6. ULOGA NARODNE KNJIŽNICE U POTICANJU ČITATELJSKIH NAVIKA	10
6.1. KULTURNO PROPAGANDNE I ANIMATORSKE AKTIVNOSTI KNJIŽNICA ZA DJECU	14
7. IGRAONICE I IGROTEKE	14
7.1. RAZVOJ IGRAONICA I IGROTEKA U SVIJETU	18
7.2. RAZVOJ IGRAONICA I IGROTEKA U HRVATSKOJ	19
8. ZAKLJUČAK	21
9. LITERATURA	22

Sažetak

U radu se govori o važnosti poticanja čitateljskih navika kod djece predškolske dobi. Za razvoj čitateljskih navika važna je kvaliteta okoline koja treba pridonositi njihovom razvoju. U stvaranju takve okoline veliku ulogu imaju roditelji, odgojitelji u vrtiću te knjižničari. Predškolsko dijete za razvoj čitateljskih navika najviše prilika ima u obitelji. Roditeljskim čitanjem djeca uče kako funkcioniraju knjige, kako funkcioniraju priče i razvijaju jezične vještine.

Dijete najprije treba zavoljeti knjigu kako bi moglo lakše svladati tehniku čitanja. Strpljivom vježbom postupno se tehnika čitanja automatizira, što znači da dijete više ne mora riječ čitati slovo po slovo, nego je prepoznaje kao cjelinu. Vrlo važno sredstvo poticanja ljubavi prema čitanju kod djece jest prva knjiga s kojom se dijete susreće, a to je slikovnica. Ona stoga mora biti prilagođena dobi i razvojnim mogućnostima djeteta.

U radu se želi ukazati na važnost knjižnice kao kulturne odgojno-obrazovne ustanove koja svojim javnim djelovanjem osigurava tri temeljna prava: pravo na informacije, pravo na obrazovanje te pravo na igru i stvaralaštvo. Svaka narodna knjižnica treba imati dječji odjel, čak i ako on nije organiziran kao samostalna knjižnica. Dječja knjižnica se razlikuje od školske knjižnice po tome što je više usmjerena na provođenje slobodnog vremena i razvoj kreativnosti, dok školska knjižnica pruža podršku odgojno-obrazovnom procesu.

Korisni rezultati pri poticanju čitanja kod djece postignuti su i uvođenjem igroteka i igraonica u knjižnice. Pojava igroteka i igraonica u svijetu vezana je uz različite ustanove i one su tek postupno nalazile svoje mjesto u knjižnici. U Hrvatskoj je prva igroteka s igraonicom nastala upravo u knjižnici. U radu se navode razlozi zbog kojih je igra najvažnija aktivnost predškolskog djeteta te korisni učinci igroteke i igraonice na predškolsko dijete.

Ključne riječi: poticanje čitanja, slikovnica, knjižnica, igroteka i igraonica

1. UVOD

Razvoj čitateljskih navika kod djece predškolske dobi najviše ovisi o obiteljskom okruženju. Ako je dijete okruženo odraslima koji često čitaju, sigurno će i lakše razumjeti smisao i važnost čitanja.¹ Naime, za pravilan razvoj čitateljskih navika bitna je priprema koja treba početi od djetetova rođenja. Priprema se postiže čitanjem djeci od njihove najranije dobi. Osim obiteljskog okruženja, veliku ulogu u stvaranju i poticanju čitateljskih navika kod djece predškolske dobi imaju vrtić i knjižnica.

U radu se posebno ističe uloga narodne knjižnice kako u poticanju čitanja tako i u socijalizaciji jer je dijete u mogućnosti družiti se s drugom djecom. Usluge knjižnice namijenjene su svojoj djeci i slobodnog su pristupa. Svojim aktivnostima i sadržajima narodna knjižnica zadovoljava potrebe djece i mladeži za igrom, igračkom, druženjem, slikovnicom, knjigom te novim spoznajama. Samim time pomaže i pruža potporu roditeljima u odgoju djece i pripremi za buduće školovanje.

¹ Usp. Čudina-Obradović, Mira. *Igrom do čitanja: igre i aktivnosti za razvijanje vještine čitanja*. Zagreb: Školska knjiga, 2002. Str. 41.

2. Vještina čitanja

Čitanje je posljedica kulturnog razvoja čovjeka i predstavlja vještinu koja je neophodna za aktivno sudjelovanje pojedinca u društvu. „Smisao čitanja je razumijevanje poruke koju je pisac ostavio u pisanom obliku, u obliku koji su pisac i čitatelj poruke prije prihvatili kao zajednički.“² Kako bi dijete moglo usvojiti vještinu čitanja, najprije mora razviti predčitačke vještine. Dakle, predčitačke vještine su preduvjet za razvoj čitačkih vještina. „Danas se predčitačke vještine smatraju važnim predznakom buduće čitačke, pa i opće školske uspješnosti.“³ Predčitačke vještine predstavljaju svjesnost djeteta o funkciji pisanoga jezika, tehničkim karakteristikama pisma te procesima i tehnicima čitanja. Svjesnost o pisanom jeziku razvija se kod djece u 2. i 3. godini života. To znači da dijete može prepoznati da netko čita ili piše, postaje svjesno da iz pisanog teksta proizlazi određena poruka i da je svrha čitanja uočavanje i primanje poruke. Svjesnost o pisanom jeziku pojavljuje se kao prvi pojam o pismu i ovisi o prilikama djeteta da primijeti uporabu pisanih informacija u svom neposrednom okruženju.

Ako je okruženje u kojem se dijete razvija kvalitetno i bogato pisanim materijalima, zasigurno će utjecati na pravilan razvoj predčitačkih vještina. Između 4. i 5. god. dijete postaje sposobno uviđati razlike u slovima, razvija svijest o smjeru pisanja (slijeva nadesno i odozgo prema dolje), razumije osnovne interpunkcije te usvaja rječnik koji opisuje pismo i njegove karakteristike (riječi: slovo, riječ, točka). Potrebno je naglasiti da se u ovoj razvojnoj fazi kod djece javlja spoznaja da su riječi u pismu zasebne vizualne jedinice. Postupno se pojavljuje i spoznaja da se svaka riječ sastoji od zasebnih glasova (spoznaja glasovne strukture riječi), najprije kao prepoznavanje rime, a nakon toga i kao prepoznavanje prvog i zadnjeg glasa u riječi. Između 5. i 6. god. kod djece se znatno poboljšava zamjećivanje glasovne strukture riječi. To se može primijetiti kroz igru s rastavljanjem riječi na glasove, uživanje u rimi i uočavanje aliteracije. U ovoj fazi razvoja dijete može glasove koje čuje podijeliti na foneme, najmanje jezične jedinice, koji odgovaraju pisanim simbolima tj. slovima. Ta sposobnost predstavlja osnovu za razvoj čitačke vještine. Između 6. i 7. godine (u mnoge djece i prije) uspostavlja se spoznaja

² Isto. Str. 15.

³ Isto. Str. 22.

korespondencije između slova i glasova. Usvajanjem te spoznaje dijete poboljšava predčitačku vještinu raščlambe riječi na glasove. Tek kada dijete usvoji sve predčitačke vještine ono može započeti s učenjem čitanja. Učenje čitanja podrazumijeva primjenu abecednog načela (prevođenje slova u glasove i obratno) i poučava se u školi.⁴ Predčitačke vještine je bitno usvojiti u predškolskom periodu kako dijete ne bi imalo teškoća u usvajanju vještine čitanja u budućem školovanju.

3. Čitateljske navike i utjecaj okoline

Čitanje djeci od najranije dobi važno je jer dijete uz pomoć odrasle osobe (roditelja, odgajatelja) postupno razvija jezične i govorne vještine koje su preduvjet za uspješno čitanje i stjecanje čitateljskih navika. Kod djece predškolske dobi u stvaranju dobrog odnosa prema knjizi pa tako i poticanju čitateljskih navika veliku ulogu ima slikovnica o kojoj se više govori u sljedećem poglavlju. Kako bi kod djece potaknuli navike čitanja, roditelji i odgojitelji trebaju djetetu osigurati kvalitetnu okolinu. Kvalitetna okolina za dijete predstavlja takvo okruženje koje pridonosi kvalitetnom razvoju predčitačkih vještina i svijesti o smislu čitanja koje omogućuje djetetu doživljaj zanimljivosti, ljepote i smiješnoga u pisanome tekstu te mu donosi ugodu i zadovoljstvo u zajedničkom doživljaju čitanja s roditeljima. Dijete će lakše razumjeti važnost i smisao čitanja ako je okruženo odraslima koji često čitaju i koriste se raznim tiskanim materijalima. O okruženju kakvo su roditelji i odgojitelji pružili djetetu ovisit će djetetova vještina čitanja, ali i njegova potreba za čitanjem u odrasloj dobi te koliko će mu čitanje biti izvor znanja i užitka.⁵ „Čitanje je napor, ali i užitak.“⁶ Djeca koja puno čitaju obogaćuju rječnik, razvijaju osjećaj za jezik i tako već u vrlo ranoj dobi upoznaju forme pismenog izražavanja. Čitanje ih također potiče na govorno i pismeno izražavanje, uči ih kriterijima za prepoznavanje kvalitetne literature, pomaže im pri usvajanju

⁴ Usp. Čudina-Obradović, Mira. Nav. dj., str. 22.

⁵ Isto. Str. 34-35.

⁶ Stričević, Ivanka; Maleš, Dubravka. U dječjoj knjižnici: Tko? Zašto? Gdje? Kako? Što? Zagreb: Knjižnica Medveščak: UNICEF, 1995., str. 21.

moralnih vrijednosti, a čitanjem dobivaju i mnoga nova znanja te razvijaju kritičko mišljenje. Čitanjem djeca razvijaju i obogaćuju maštu i emocionalni svijet, a također je bitno da na taj način i zanimljivo i korisno provode svoje slobodno vrijeme.⁷

4. Slikovnica

Slikovnica je prva knjiga u djetetovom životu, a budući da ja namijenjena najmlađim čitateljima u prvim godinama njihovog života, slika postaje ravnopravna uz tekst te ga nadopunjuje. Dijete stoga veže tekst uz sliku i tako ga pamti i reproducira. Budući da mali korisnik spoznaje svijet slikom, likovni dio slikovnice važan je i ravnopravan tekstovnom, između njih postoji sinkretička sveza, oni su neodvojivi jedno od drugog, što govori da u slikovnici jednako sudjeluju i tekstopisac i ilustrator, pri čemu se ilustrator javlja kao intepretator riječi. Tekst je najčešće ponuđen u stihu, u njemu je manje naglašena slikovnost, a više ritamsko-melodijska struktura jer upravo takvu organizaciju dijete će, uz čitateljsku pomoć, lakše upamtiti napisano.⁸ Slikovnica kod djeteta razvija smisao za lijepo što se postiže kvalitetnim ilustracijama, obogaćuje djetetov rječnik i poboljšava mu govor jer čitajući slikovnicu dijete uči nove izraze i koristi ih u komunikaciji te razvija osjećaj za jezik. Slikovnicom se djeluje i na djetetovu spoznaju; na slikama dijete prepoznaje stvari, bića i pojave s kojima je već upoznato ili upoznaje nove, dotad nepoznate te spoznaje odnose među njima. Dijete slikom dobiva informacije o svijetu koji ga okružuje i to ga treba poticati na daljnje proširivanje spoznaja. Slikovnicom se utječe i na emocionalni razvoj djeteta jer se djeca često identificiraju s likovima koje vide pa im se zato treba davati primjere u vidu pozitivnih likova u slikovnicama jer će se time u djetetu razviti osjećaj za dobro i ideali. „Slikovnica

⁷ Stričević, Ivanka, Maleš, Dubravka, U dječjoj knjižnici: Tko? Zašto? Gdje? Kako? Što?, Zagreb: Knjižnica Medveščak: UNICEF, 1995., str. 21.

⁸ Usp. Hranjec, Stjepan. Pregled hrvatske dječje književnosti. Zagreb: Školska knjiga, 2006. Str. 25.

dijete potiče na sktivnost, istraživanje i otkrivanje. Također razvija dobar odnos prema knjizi te potrebu za uporabom knjige i naviku čitanja.“⁹

Djetetov susret sa slikovnicom ujedno je i susret s prvom knjigom u njegovu životu i o tom susretu ovisi kakav će odnos dijete imati prema knjigama i u školi i kasnije kroz život. Ukoliko dijete dobro prihvati slikovnicu, vjerojatno je da će se u njemu pobuditi zanimanje za knjigu te će za knjigama posezati i kasnije u životu. No, da bi se ostvario takav pozitivan odnos djeteta prema slikovnici, ona mora biti kvalitetna.¹⁰ Kvaliteta slikovnice procjenjuje se prema ilustracijama i tekstu te prema njihovoj međusobnoj usklađenosti. Vrlo je bitno kakvom će se slikovnicom dijete koristiti. Ilustracije moraju biti jednostavne i razumljive djetetu, ali ujedno i realne da bi mu se moglo objasniti neke pojmove koji se u slikovnici pojavljuju. Važno je i da budu maštovite u praćenju radnje jer tako uvode dijete u svijet stvaralaštva i mašte. Djeci mlađe dobi primjerene su slikovnice s više slika, a manje teksta, dok starijima uz ilustracije treba i složenija radnja. Pri tom je važno da se tekst i ilustracija međusobno prožimaju i čine skladnu cjelinu. Tekst slikovnice mora biti zanimljiv i djetetu razumljiv te prilagođen kognitivnim sposobnostima njegove dobi.¹¹

Dobra slikovnica prilagođena razvojnim mogućnostima djeteta pridonosi stjecanju novih spoznaja, shvaćanju slike i teksta kao simbola kojima se prenosi neka poruka, razvoju kreativnog mišljenja i sposobnosti uživljanja u različite situacije te razvoju emocija. Kvalitetna slikovnica pridonosi i razvoju djetetovog pamćenja, mišljenja i logičkog zaključivanja, služi kao motiv djetetu da samostalno pročita slikovnicu, da ono samo poveže sliku i tekst, a kroz razumijevanje pročitano ujedno usvaja i moralne vrijednosti i poruke koje slikovnica prenosi.¹² Kod odabira slikovnice potrebno je uvažati djetetove želje ali pritom pazeći da je slikovnica u skladu s djetetovim razvojnim potrebama. U odabiru primjerene slikovnice može pomoći dječji knjižničar koji posjeduje potrebne kompetencije. Te kompetencije podrazumijevaju poznavanje djetetovog razvoja, literature i različitih vrsta medija za djecu, kao i poznavanje djetetovih potreba i

⁹ Martinović, Ivana. „Slikovnica kao poticajni materijal za leksički razvoj djece u trećoj godini života, doktorska disertacija, Sveučilište u Osijeku, 2011. Str. 87.

¹⁰ Slikovnica: Prvi udžbenik, 2010. URL: <http://www.vrtic-tratincica.hr/tratincica/slikovnica/2010/07/08> (2012-09-07)

¹¹ Usp. Stričević, Ivanka; Maleš, Dubravka. Nav. dj. Str. 6.

¹² Isto. Str. 7.

interesa.¹³ Kriteriji za slikovnicu dijele se na tri dijela, a to su: estetski kriterij, pedagoški kriterij i primjerenost djetetovoj dobi.

Estetski kriterij odnosi se primarno na likovnost slikovnice jer je u prvom planu slika, a tek onda tekst. Stoga bi svaka ilustracija trebala biti simbol i prenositi djetetu određenu poruku. Sekundarno, bitan je i tekst koji treba biti jasan, poticati dijete i biti prilagođen njegovim spoznajnim mogućnostima. Važni su i tehnički detalji u izgledu knjige, kao što su veličina slova i dimenzije slikovnice. Idealna slikovnica veličine je 20x20cm jer te dimenzije odgovaraju suženom vidnom polju djeteta. Slova trebaju biti vrlo velika i uočljiva u slikovnicama za najmlađu djecu, a s rastom djeteta sve se više smanjivati dok ne budu pisana normalnim fontom za početnicu.

Pedagoški kriterij uključuje uporabu slikovnice u svrhu odgoja i obrazovanja, a ne isključivo zabave. Pri korištenju slikovnice treba se voditi osnovnim pedagoškim principima što znači da će dijete u slikovnici najprije naći ono što mu je poznato, a zatim postupno uvoditi i ono djetetu nepoznato. Primjerice, djetetu će se najprije pokazati slikovnica u kojoj su predmeti i životinje iz njegove bliže okoline, oni s kojim je često u doticaju, a tek onda oni iz šire i nepoznate okoline, koji su mu nepoznati. Time će dijete kako raste biti upoznato sa sve više informacija i sa sve širom okolinom.

Treći je kriterij primjerenost djetetovoj dobi i prema tom kriteriju slikovnice se mogu podijeliti na tri dobne skupine:

- 1) Za djecu od 1,5 do 3 godine – slikovnice su bez teksta, sastoje se samo od jednostavnih slika, a ljudi su ti koji djetetu objašnjavaju značenje pojedinog predmeta, životinje ili osobe na slici. Odrasli će pričati djetetu priču prema onome što vide na slikama, ali ga trebaju naučiti i kako se rukuje knjigom.
- 2) Za djecu od 2 do 4 godine – slikovnica treba imati vrlo malo teksta (npr. samo s imenima životinja i predmeta), a ako je teksta više, on treba biti u stihovima. Odrasli i dalje trebaju čitati i pričati priču, ali i poticati dijete da uočava razlike u obliku slova i između predmeta.
- 3) Za djecu od 4 do 6 godina – u slikovnicama i dalje središnje mjesto treba imati slika, a tekst može biti prozni – basne ili bajke ili poezija. Odrasli trebaju poticati

¹³ Usp. Martinović, Ivana. Nav. dj. Str. 87-88.

dijete da uočava odnose između slika i pamti sadržaj onog što mu je pročitano, a što je starije, dijete može sadržaj sve uspješnije prepričavati.¹⁴

5. Uloga obitelji u poticanju čitateljskih navika

Razvoj pojedinca podrazumijeva sazrijevanje (zbiva se bez utjecaja okoline) i učenje (rezultat djelovanja sredine i aktiviteta pojedinca). Najveći utjecaj na učenje u ranoj dobi imaju roditelji. Može se reći da roditelji zapravo stvaraju prve čitateljske navike kod djece, a stvaraju ih redovitim čitanjem, pričanjem priča, stvaranjem pozitivnog odnosa prema knjizi, razvijanjem navike odlaska u knjižnicu i sl. „Obitelj i obiteljski kontekst u ranoj dobi od najvećeg su značenja za sve aspekte djetetova razvoja.“¹⁵ Za razvoj svih kognitivnih funkcija i sposobnosti, tako i onih vezanih za čitanje, najviše prilika predškolsko dijete ima u obitelji. Za to postoji mnogo razloga, a prvi je od njih taj što obiteljska okolina predstavlja za malo dijete prirodnu mogućnost za učenje jer dijete uči u svom prirodnom okruženju. Roditelji (posebice majka) i dijete proživjeli su mnoga zajednička iskustva, što omogućuje da se novo iskustvo nadovezuje na postojeće i već poznato te da se razumiju poruke. Postoje brojne mogućnosti za neometani razgovor i bolje razumijevanje djeteta zato što se odrasli u toj situaciji koncentriraju na pojedinca, a ne na reakcije i dinamiku cijele grupe što je to slučaj kada se radi s grupom djece. Učenje se zbiva u kontekstu koji sa socio-emocionalnog stajališta ima za dijete najveće značenje zato što se događa u obitelji, a unutar nje dijete se osjeća sigurno i zaštićeno i na dijete se ne vrši pritisak izvana.¹⁶

Čitanje priča u ranoj dobi izaziva zanimanje kod djece, osposobljava ih za razvoj mišljenja o onom što je stvarno i onom što je hipotetičko, odnosno samo moguće, te im

¹⁴ Slikovnica: Prvi udžbenik, 2010. URL: <http://www.vrtic-tratincica.hr/tratincica/slikovnica/2010/07/08> (2012-09-07)

¹⁵ Stričević, Ivanka. Uloga obitelji u razvijanju čitateljske kulture djece predškolske dobi. // Kako razvijati kulturu čitanja: zbornik radova sa savjetovanja Kako razvijati kulturu čitanja održanog u Zagrebu 28. travnja 1998. / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1999., 87-91. Str 87.

¹⁶ Isto.

pomaže u procesu mišljenja na putu od percepcije i predodžbe do stvaranja pojmova, što je i osnova mentalnog razvoja. Roditeljsko čitanje za djecu predstavlja dobit s emocionalnog stajališta i tako djeca uče kako funkcioniraju knjige (tzv. „jezik knjige“ kao npr. što je stranica, red, riječ, slovo, skupina riječi i sl.) i kako funkcioniraju priče (oblik priče, uloga likova, odnos imaginarnog i stvarnog života i sl.).¹⁷

S obzirom na učestalost čitanja predškolskom djetetu razlikuju se oni roditelji koji su upisali dijete u narodnu knjižnicu i oni čija djeca nisu korisnici knjižnice. Roditelji čija djeca jesu upisana u knjižnicu češće svojoj djeci čitaju od roditelja neupisane djece. Osim toga, takvi roditelji djeci čitaju gotovo svakodnevno, za razliku od roditelja čija djeca nisu korisnici knjižnice koji djeci čitaju isključivo u slobodno vrijeme ili vikendom. Roditelji upisane djece zadovoljniji su vlastitim doprinosom u pogledu čitanja djeci od roditelja neupisane djece.¹⁸

6. Uloga narodne knjižnice u poticanju čitateljskih navika

"Čovjek koji čita živi tisuću života prije nego umre.

Čovjek koji nikad ne čita živi samo jedan." 19

George R. R. Martin

„Narodna knjižnica je kulturna i odgojnoobrazovna institucija koja svojim javnim djelovanjem osigurava uvjete za brojna kulturna događanja, aktivnosti i razne vrste informacija.“²⁰ U današnje vrijeme narodne knjižnice pružaju ugodne prostore i suvremena tehnička pomagala za dobar i raznovrstan rad te visoko školovane djelatnike. To su čimbenici koji omogućuju knjižnicama da budu ugodno okruženje u kojem sva

¹⁷ Isto. Str. 88.

¹⁸ Isto. Str. 89.

¹⁹ Goodreads. URL: <http://www.goodreads.com/quotes/tag/read> (2012-09-05)

²⁰ Danev, Marina. Novi pristupi čitanju u programima narodnih knjižnica. // Dječja knjižnica za novo tisućljeće: zbornik radova sa stručnog skupa povodom Međunarodnog dana dječje knjige održanog 14. travnja 2000. u Zagrebu / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001., 58-64. Str 58.

djeca pod istim uvjetima mogu doći do informacija, gdje mogu razvijati svoje potencijale, da provode svoje slobodno vrijeme na kvalitetan i kreativan način.²¹

„Iz toga proizlazi i zadovoljenje triju temeljnih dječjih prava a to su: pravo na informacije, pravo na obrazovanje te pravo na igru i stvaralaštvo. I uloga knjižničara s tim u vezi je sve zahtjevnija. Svakodnevno moraju pronalaziti i kreirati nove metode i načine rada, koristeći se novim medijima kako bi što više obogatili svoju ponudu i odgovorili na sve zahtjevnije potrebe današnje djece i mladeži.“²² Multimedijalnost u knjižnici bitna je jer djeci u današnje vrijeme više nije dovoljan niti dovoljno atraktivan samo jedan medij. Djeci više odgovara raznovrsnost, što se može povezati sa sve bržim razvojem tehnologije jer djeca više ne žele učiti isključivo putem knjiga, već i putem televizije i interneta pa bi im knjižnice trebale omogućiti pristup i takvim sadržajima U Hrvatskoj je prvi multimedijiski centar namijenjen djeci otvoren 1984. na dječjem odjelu Gradske knjižnice u Zagrebu.²³

Narodne knjižnice svima pružaju mogućnost da osjete radost čitanja i uzbuđenja otkrivanja znanja tako što osiguravaju širok izbor građe i aktivnosti pa je zato djecu i roditelje potrebno podučavati kako da što bolje iskoriste mogućnosti koje im pruža knjižnica.²⁴ Posebnu odgovornost narodne knjižnice imaju u podupiranju učenja čitanja i promicanju knjiga i druge građe za djecu.²⁵ Knjižnice bi zato trebale organizirati posebne aktivnosti namijenjene djeci, primjerice pričanje priča te aktivnosti vezane za knjižnične službe i izvore jer bi, prema mojem mišljenju, time pojačali zanimanje djece za knjižnice i knjige. Osim toga, djecu treba od malena poticati da koriste knjižnicu jer se time povećava šansa da će i u odrasloj dobi biti njezini korisnici.²⁶ „Svako bi dijete trebalo poznavati svoju lokalnu knjižnicu i u njoj se ugodno osjećati te posjedovati vještine neophodne za snalaženje u bilo kojoj knjižnici.“²⁷

²¹ Isto.

²² Isto.

²³ Usp. Stričević, Ivanka; Čičko, Hela; Križanić Delač, Durđica. Knjižnične službe i usluge za djecu u Hrvatskim narodnim knjižnicama : razvoj, stanje i perspektive // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 49 (2006), 1. , 22-36. Str. 30.

²⁴ Usp. Smjernice za knjižnične usluge za djecu. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. Str. 3

²⁵ Isto.

²⁶ Isto. Str. 4.

²⁷ Isto. Str. 1.

Konvencijom o pravima djeteta Ujedinjenih naroda svakom je djetetu zajamčeno pravo potpunog razvijanja svojih potencijala, slobodan i besplatan pristup informacijama i građi bez obzira na dob, spol, vjersku pripadnost, jezik, rasu i socijalni status.²⁸ To znači da je djeci zakonom zajamčeno pravo na pristup knjizi i knjižnici te da bi knjižnice trebale provoditi aktivnosti koje će djecu privući čitanju i organizirati radionice za djecu u kojima će se na zabavan način, kroz igru, educirati o važnosti čitanja, kao i o ljepoti pisane riječi. Nažalost, još uvijek nemaju sva djeca jednak pristup knjižnicama i knjigama jer postoje mnoga ruralna područja na kojima nema knjižnica koje bi djecu upoznale s užitkom i koristima čitanja i to bi se svakako trebalo promijeniti jer je Konvencijom UN-a svoj djeci zajamčen jednak pristup informacijama, a u mnogim dijelovima svijeta to se još uvijek ne poštuje. „Svaka narodna knjižnica treba imati dječji odjel, bilo u zgradi gdje se nalaze drugi njeni odjeli i službe, bilo u posebnom prostoru. Takav se odjel može za javnost zvati i dječjom knjižnicom, iako nije organiziran kao samostalna knjižnica. Dječji odjel razlikuje se od knjižnice za odrasle u brojnim segmentima : korisnicima, fondovima, opremi i načinu poslovanja. Obuhvaća djecu od 3 do 15 godina i ima za svrhu stvaranje novih generacija knjižničnih korisnika. Naglašena je pedagoška i edukacijska uloga dječjeg odjela. Cilj je razviti u djece potrebu za knjigom i čitanjem, kreativno i samostalno korištenje svih izvora informacija te kvalitetno i kreativno organiziranje slobodnog vremena.“²⁹

Dječja knjižnica/odjel razlikuje se od školske knjižnice po tome što je više usmjerena na provođenje slobodnog vremena i razvoj kreativnosti, dok je školska knjižnica u funkciji odgojno-obrazovnog procesa. U skladu s interesima i potrebama svojih korisnika dječji odjel kreira raznovrsne fondove. Oni trebaju posjedovati literaturu za djecu svih uzrasta, ali i mnogobrojnu neknjižnu građu i opremu za aktivnosti koje će se događati u knjižnici. Osim knjiga, novina, stripova i ostalih oblika knjižne građe, knjižnice bi trebale pribaviti i raznoliku audiovizualnu građu (CD-e, zvučne i video kasete), kao i odgovarajuću opremu za korištenje.³⁰

Dječje su knjižnice, individualno ili grupno, namijenjene kako djeci predškolske i

²⁸ Isto. Str. 5.

²⁹ Upute za poslovanje narodnih knjižnica. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1996. Str. 93.

³⁰ Isto.

školske dobi, tako i dojenčadi i maloj djeci, djeci s posebnim potrebama te svim osobama koje rade s djecom poput odgojitelja, učitelja te svih članova djetetove obitelji.³¹

„Kvalitetna dječja knjižnica pruža djeci vještine neophodne za cjeloživotno učenje i pismenost, osposobljavajući ih da sudjeluju i djelatno pridonose životu zajednice.“³² Knjižnične usluge za djecu vrlo su bitne djeci i njihovim obiteljima diljem svijeta. Današnje vrijeme obiluje promjenama u društvu stoga knjižnica treba neprestano odgovarati na te promjene, ali isto tako treba zadovoljavati informacijske i kulturne potrebe djece te njihove potrebe za zabavom i razonodom. Dječje knjižnice trebale bi zadovoljavati potrebe djece i za kulturom i obrazovanjem, ali i za zabavom, a to mogu činiti posuđivanjem raznolike građe, informiranjem o građi i pomaganjem djeci pri njezinu odabiru. Također mogu pomoći učeći djecu vještinama potrebnim za snalaženje u knjižnici i informatičkim opismenivanjem te poticanjem djece na čitanje što bi mogli postići organiziranjem zabavnih programa za djecu i pričanjem priča. Dječje knjižnice također bi trebale educirati roditelje, odgajatelje i učitelje te podupirati ustanove u zajednici i s njima surađivati.³³

Vrlo je bitno uslugama za djecu pridavati jednaku važnost i jednako ih tretirati kao i usluge za odrasle.³⁴ Dječja knjižnica svojim aktivnostima, sadržajima i oblicima rada koje nudi zadovoljava potrebe djece i mladeži za igračkama, slikovnicom i knjigom, kao i njihove potrebe za igrom, druženjem i novim spoznajama. „Dječja knjižnica predstavlja poticajnu sredinu za razvoj djeteta. Potreba za slikovnicom, knjigom i knjižnicom, koju dijete razvija u djetinjstvu i mladenačkoj dobi, prerasta u pravu ljubav prema knjizi kao temelju povijesti i civilizacije, izvoru znanja, svijetu mašte, stvaralaštva i umjetnosti.“³⁵

Dječji odjel knjižnice Medveščak u Zagrebu primjer je dobre prakse. On, naime, od 1991. predstavlja Hrvatsku u Međunarodnom udruženju igroteka te u suradnji s UNICEF-om provodi program čija je svrha odgojiti djecu za suradnju, međusobno razumijevanje i toleranciju.³⁶ To je vrlo plemenita i pozitivna inicijativa čiji bi primjer trebale slijediti i ostale hrvatske knjižnice jer se pravilnim educiranjem djece od najranije dobi stvara

³¹ Smjernice za knjižnične usluge za djecu. Nav. dj. Str. 6.

³² Isto. Str. 1.

³³ Isto. Str. 11.

³⁴ Isto. Str. 10.

³⁵ Stričević, Ivanka; Maleš, Dubravka. Nav. dj. Str. 1.

³⁶ Isto.

tolerantne, miroljubive ljude bez predrasuda koji poštuju svakog čovjeka i ne omalovažavaju nikoga zbog toga što je drukčiji.

Dječji odjel knjižnice Medveščak svojim korisnicima (djeci predškolske dobi, školskoj djeci, mladeži i roditeljima) nudi sljedeće programe i sadržaje: kutić slikovnica, igroteka, igraonica, knjige za djecu i mladež, aktivnosti u čitaonici te program za roditelje.³⁷

6.1. Kulturno propagandne i animatorske aktivnosti knjižnica za djecu

Kulturno propagandne i animatorske aktivnosti u knjižnici su posebno organizirane raznovrsne aktivnosti, namijenjene svim korisnicima u širokom rasponu uzrasta – od djece predškolske dobi do tinejdžera. Te aktivnosti usmjerene su na promicanje knjige i čitanja, edukaciju za korištenje knjižnice, razvoj kreativnosti i korištenje kulturnih sadržaja namijenjenih djeci i mladeži. Dječji odjeli narodnih knjižnica provode ih u skladu s vlastitim uvjetima i mogućnostima.³⁸

„Najčešće aktivnosti u knjižnicama za djecu i mladež jesu: pričaonica ili kutić za najmlađe, likovna radionica, igraonica, grupni posjeti, izložbe, filmske, video i druge projekcije, lutkarske i dramske grupe i igre, književni susreti, prikazi i predstavljanje novih knjiga, kompjutorske radionice i igre, smotre dječje poezije te literarne grupe.³⁹

7. Igraonice i igroteke

Osim roditelja kao primarnih odgajatelja, postoji i organizirani izvanobiteljski odgoj koji utječe na dijete i na razvoj njegove ličnosti. Kako bi svi odgojni čimbenici mogli

³⁷ Isto. Str. 3.

³⁸ Usp. Upute za poslovanje narodnih knjižnica. Nav. dj. Str. 94.

³⁹ Isto.

usklađeno djelovati, organizirani izvanobiteljski odgoj ne smije preuzeti funkcije obiteljskog odgoja, već on treba biti nadopuna, pomoć i podrška roditelja u odgoju djece.

U procesu izvanobiteljskog odgoja djece posebno mjesto imaju igraonice i igroteke koje su prvotno u svijetu nastale inicijativom roditelja. Vlastitom inicijativom roditelji su imali priliku aktivno sudjelovati u odgoju svoje djece i izvan obiteljskog okruženja. Kasnije se igraonice i igroteke zbog potencijala u uključivanju roditelja u odgojnoobrazovni proces, uvode u rad mnogih ustanova, a posebno u rad dječjih knjižnica.

Glavne značajke koje igraonicu razlikuju od nekih drugih predškolskih programa (npr. Cjelodnevnog ili poludnevnoga programa u dječjem vrtiću) su kraće vremensko trajanje igraonice, temeljenost na igri kao metodi i sadržaju rada. „Igraonica je posebno osmišljen program za djecu predškolske dobi kojemu je temelj igra obogaćena raznim aktivnostima.“⁴⁰

„Posebnost je igraonice u knjižnici što se nalazi u kulturnoj ustanovi koja zadovoljava potrebe i ostalih članova obitelji. Aktivnosti namijenjene djetetu mijenjaju se kontinuirano, prateći njegovo odrastanje, a čitavo okruženje odiše bogatstvom kulturnih sadržaja i umjetničkih vrijednosti.“⁴¹

Igraonica je dobra priprema za školu i za život jer iskustva i znanja koja djeca steknu u igri zasigurno će im pomoći u svladavanju školskog gradiva i snalaženju među vršnjacima. Dječja igra je polazište u procesu razvoja svakog djeteta. Igra za dijete predstavlja njegov zamišljeni svijet u koji ono vjeruje dok ta igra traje. Kroz igru se dijete oslobađa i tako dolazi do izražaja njegova sposobnost maštanja. Kroz igru dijete ulazi u svijet odraslih i igrajući se bezbolnije prihvaća njegovu stvarnost.⁴² Zato će i dijete, ako ga se uvede u svijet knjiga kroz igru, bolje prihvaćati knjige i u školskoj dobi neće pokazivati otpor prema čitanju čak i ako se radi o obveznoj školskoj lektiri.⁴³ Igra je najvažnija aktivnost predškolskog djeteta jer ono u igri stječe prve spoznaje o svijetu koji ga okružuje, razvija mišljenje, pamćenje, pozornost, koncentraciju, sposobnost

⁴⁰ Stričević, Ivanka; Maleš Dubravka. Nav. dj. Str. 14.

⁴¹ Isto.

⁴² Usp. Gašparac, Biserka. Igramo se kazališta ili književni tekst kao podloga za dramsku igru u knjižnici. // Dječja knjižnica za novo tisućljeće: zbornik radova sa stručnog skupa povodom Međunarodnog dana dječje knjige održanog 14. travnja 2000. u Zagrebu / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001., 86-92. Str 87.

⁴³ Isto.

kombinatorike i logičkog zaključivanja, usvaja govor i druge oblike komunikacije, razvija motoriku i tjelesne sposobnosti, razvija i bogati emocije, stječe povjerenje u vlastite sposobnosti i stvara pozitivnu sliku o sebi, iskušava svoje stvaralačke sposobnosti, razvija maštu i kreativnost, stječe prve radne navike te uči socijalno ponašanje i stvara prijateljstva.⁴⁴

„Igoteka je mjesto gdje se posuđuju igračke koje se mogu nositi kući.“⁴⁵ Uz pomoć odrasle osobe predškolsko dijete može izabrati kvalitetnu i zanimljivu igračku. Svrha igroteke je učiniti kvalitetne igračke dostupnima svoj djeci, razvijati kod djece naviku korištenja zajedničkih dobara i posuđivanja drugima, ali i odgovornost prema onom što se posudilo. Konačni cilj je, dakako, razviti naviku dolaženju u knjižnicu, odnosno u igroteku po igračku, a onda jednog dana i u knjižnicu po knjigu.⁴⁶ „Pri nabavi igračaka treba postaviti visoke kriterije kvalitete, jer igroteka treba propagirati dobru igračku i u tom smislu educirati djecu i roditelje.“⁴⁷

Bez igre je djetinjstvo nezamislivo, a igračka je sastavni dio igre. „Svojom aktivnošću igroteka popularizira dobru igračku i čini je pristupačnom svakom djetetu, te razvija kriterije za prepoznavanje i odabir dobre igračke.“⁴⁸ „Još je Platon govorio da odgoj treba provoditi kroz zabavu. Psihijatri, psiholozi i pedagozi su otkrili da je igra najpogodniji način da djeca uče. Djeca u igračku projiciraju dio svoje ličnosti. Pedagoški vrijedna igračka u službi je odgoja.“⁴⁹ Dobrom igračkom smatra se ona koja potiče dijete na igru i istraživanje te mu razvija maštu. Ona također mora djelovati estetski i biti vizualno zanimljiva kako bi privukla dijete, ali mora i odgovarati djetetovim mogućnostima razumijevanja i korištenja te ga poticati na suradnju u igri. Važno svojstvo kvalitetne igračke također je i materijal od kojeg je izrađena, koji mora biti kvalitetan, lak za održavanje, otporan na habanje i siguran za dijete tako da se dijete igračkom ne može ozlijediti.⁵⁰ Bitno je napomenuti da kod izbora igrački treba izbjegavati one koje nadilaze

⁴⁴ Isto. Str.15.

⁴⁵ Stričević, Ivanka; Maleš Dubravka. Nav. dj. Str. 9.

⁴⁶ Isto.

⁴⁷ Upute za poslovanje narodnih knjižnica. Nav. dj. Str. 93.

⁴⁸ Stričević, Ivanka; Maleš Dubravka. Nav. dj. Str. 9.

⁴⁹ Kovač, Višnja. Uloga i mjesto igračke u dječjoj knjižnici. Dječja knjižnica za novo tisućljeće: zbornik radova sa stručnog skupa povodom Međunarodnog dana dječje knjige održanog 14. travnja 2000. u Zagrebu / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001., 104-107. Str. 104.

⁵⁰ Stričević, Ivanka; Maleš Dubravka. Nav. dj. Str. 10.

djetetove mogućnosti jer mogu obeshrabriti dijete. Također treba izbjegavati igračke koje su za dijete prejednostavne i ono ih je „preraslo“, jer one mogu izazvati nezadovoljstvo i destrukciju. Dakle, potrebno je birati one igračke koje su u skladu s djetetovim mogućnostima. „Pri nabavi igračaka treba poštivati visoko postavljene kriterije kvalitete: igračka mora biti primjerena dobi djeteta, imati odgojnu vrijednost, te zadovoljavati higijensko-zdravstvene i estetske norme. Igroteke ne nabavljaju igračke za koje se dijete emotivno vezuje.,⁵¹ Igrотека knjižnice „Medveščak“ na temelju klasifikacije Centra za igre i igračke društva klasificirala je igračke prema njihovoj odgojnoj funkciji u 10 kategorija:

1. SENZORNE ili igračke za razvoj osjetilnih organa
2. MOTORIČKE ili igračke za pravilan razvoj pokreta
3. IMITATIVNE igračke pomoću kojih dijete oponaša razne aktivnosti odraslih
4. OBRAZOVNE igračke za poticaj razvoja umnih sposobnosti
5. KONSTRUKTIVNE igračke koje pomažu razvoju smišljenog sastavljanja različitih elemenata
6. Igračke za IZRAŽAVANJE potiču stvaralačke aktivnosti
7. RECEPTIVNE igračke pomoću kojih se doživljavaju i primaju raznovrsni dojmovi iz vanjskog svijeta i potiču odgovarajuće emocije
8. TEHNIČKE igračke – edukacija za korištenje raznih tehničkih uređaja s kojima se dijete susreće
9. DRUŠTVENE igračke razvijaju suradnju i međuljudske odnose
10. Igračke za RADNI ODGOJ- različiti alati i pribor za izradbu nekog predmeta

Iako ima slučajeva da jedna igračka ima više funkcija, moguće je odrediti primarnu funkciju i na temelju nje klasificirati igračku. Početna tri slova naziva kategorije čine prvi element signature.⁵² „Igračka kao specifična vrsta knjižnične građe, zahtjeva poseban postupak nakon vraćanja. Potrebno je kontrolirati i kompletirati dijelove

⁵¹Upute za poslovanje narodnih knjižnica. Nav. dj. Str. 98.

⁵² Isto. Str.99.

prije ponovne posudbe, te počistiti i dezinficirati sve dijelove igračke.⁵³ Igra je najomiljenija dječja aktivnost, a kroz igru u igraonici djeca postupno shvaćaju da čitanje može biti zabavno. Dijete se kroz igru istovremeno zabavlja i uči. Igraonice i igroteke u knjižnici su važne jer predstavljaju mjesto koje je privlačno djeci a samim time omogućuju djetetu da razvije ljubav prema čitanju i naviku dolaženja u knjižnicu.

7.1. Razvoj igraonica i igroteka u svijetu

Otvaranje igraonica i igroteka u svijetu počinje 1960-ih, iako je prva igroteka s igraonicom otvorena u Los Angelesu još 1930. godine uz jednu tvornicu igračaka.⁵⁴ „U doba teške ekonomske krize, ponukan čestim dječjim krađama igračaka, vlasnik tvornice otvorio je u jednoj garaži posuđivaonicu igračaka. Ona djeluje i danas kao najveća igroteka u svijetu, s godišnjom posudbom od preko 300 000 igračaka.“⁵⁵ Prvotna uloga igroteke s igraonicom bila je usmjerena samo na posuđivanje igračaka djeci, a nakon njihovog uvođenja u knjižnice proširena je i njihova uloga. Njihova uloga dobiva novi kontekst te je prilagođena potrebama knjižnice. „Korisni učinci uvođenja ovih djelatnosti u javnu dječju knjižnicu mogu se sagledavati sa stajališta knjižnice (porast broja članova privučenih ovim sadržajima i pojačano korištenje drugih usluga knjižnice), sa stajališta djeteta (poticanje dječjeg razvoja i stjecanje čitateljskih navika te navika korištenja knjižnicom) i sa stajališta roditelja (zanimanje za druge djelatnosti knjižnice namijenjene njima i obrazovanje roditelja za roditeljsku funkciju.“⁵⁶ Javne knjižnice su idealna mjesta za djelatnost igroteka s igraonicom jer imaju odgovarajuće prostore i materijale za djecu, otvorene su za svu djecu a osoblje knjižnice je osposobljeno za pružanje savjeta i pomoći u izboru materijala.

⁵³ Isto. Str.100.

⁵⁴ Isto. Str. 207.

⁵⁵ Stričević, Ivanka. Igraonice i igroteke – podrška obiteljskom odgoju. // Dijete i deustvo 8 (2006), 1 , 199-215. Str. 207.

⁵⁶ Isto.

7.2. Razvoj igraonica i igroteka u Hrvatskoj

U svijetu su igroteke s igraonicom tijekom svog razvoja postupno prodirale u dječje knjižnice i svoje su zadatke počele oblikovati prema potrebama predškolske djece u knjižnici. U Hrvatskoj je razvoj bio obrnut tako da je prva igroteka s igraonicom nastala upravo u knjižnici. Naime, pojava igroteka i igraonica u Hrvatskoj vezana je za otvaranje prve igroteke s igraonicom 1976. godine u Knjižnici Medveščak u Zagrebu. „Termini igroteka i igraonica bili su odabrani u dogovoru sa stručnjacima za jezik. Ti su pojmovi označili sasvim novu i do tada u našoj zemlji nepoznatu djelatnost vezanu uz rad s predškolskom djecom izvan dječjih vrtića.“⁵⁷

Igroteka s igraonicom u Knjižnici Medveščak započela je s radom kao kompenzacijski program jer je nastala u vrijeme kada se isticala važnost da se svakom djetetu, koje nije polaznik vrtića, omogući sudjelovanje u barem jednom tzv. izvaninstitucijskom programu kako ne bi bilo zakinjuto za odgovarajuće izvanobiteljske poticaje. No ubrzo se pokazalo da su igraonice u knjižnicama potrebne svoj predškolskoj djeci i roditeljima. S vremenom su se igraonice otvarale i u drugim sredinama, npr. dječjim vrtićima, raznim udrugama i sl. „Igroteke su uglavnom ostale vezane uz dječje knjižnice iako u knjižnicama ostaju rijetkost. Prema podacima ankete koju je 2002. godine provela Komisija za dječje knjižnice Hrvatskoga knjižničarskog društva, svega je 6 dječjih knjižnica u Hrvatskoj posuđivalo igračke, dok gotovo svaka dječja knjižnica ima izdvojen i opremljen prostor za rad s djecom predškolske dobi, bilo da se radi o čitanju priča ili o igraonici koja se odvija u kontinuiranim terminima.“⁵⁸ U Hrvatskoj su Standardi za narodne knjižnice u RH iz 1991., 1999. godine uvelike pridonijeli širenju koncepcije igroteka i igraonica. Navedeni Standardi uvažavaju predškolsko dijete kao korisnika knjižnice i propisuju određene kriterije koje narodne knjižnice moraju ispunjavati.⁵⁹ Postoje brojni razlozi zbog čega su igra i igračka idealni stanovnici

⁵⁷ Isto. Str. 205.

⁵⁸ Isto. Str. 209.

⁵⁹ Usp. Kovač, Višnja. Nav. dj. Str. 106.

knjižnice u koju zalazi predškolsko dijete: knjižnice posjeduju primjeren prostor za djecu i sredstva za igranje, otvorene su svoj djeci i namijenjene roditeljima svih društveno-ekonomskih statusa i kulturnih potreba. Igračke i igra u knjižnici stvaraju ležernu atmosferu koja knjižnicu čini ugodnim mjestom pa dolazak u nju radi igre može biti motiv za korištenje drugih usluga knjižnice, a to se očituje u porastu članstva i na dječjim odjelima i na odjelima za odrasle. Igraonica i igroteka u knjižnici također pružaju mogućnost da se u istom prostoru okupi cijela obitelj, a da svatko pronalazi nešto za sebe, primjereno svojoj dobi i potrebama.⁶⁰

⁶⁰ Isto.

8. Zaključak

Cilj rada bio je prikazati kako narodne knjižnice potiču interes za čitanje kod djece predškolske dobi. Narodna knjižnica svojim otvorenim pristupom i raznovrsnim aktivnostima predstavlja idealno mjesto za djecu predškolske dobi. Osim što narodna knjižnica ima ulogu poticanja čitanja djece predškolske dobi, također ima ulogu u informiranju i obrazovanju roditelja o važnosti čitanja djetetu od najranije dobi. Igraonice i igroteke u knjižnici svojim sadržajem privlače i djecu i roditelje. Djeca i roditelji na jednom mjestu imaju pristup i knjigama i igračkama. Dijete kroz igru uči i stvara pozitivno mišljenje o knjizi i čitanju.

Dječji odjeli narodnih knjižnica provode brojne aktivnosti usmjerene na promicanje knjige i čitanja, edukaciju za korištenje knjižnice, razvoj kreativnosti i korištenje kulturnih sadržaja namijenjenih djeci i mladeži. Najčešća aktivnost za djecu predškolske dobi je „Pričaonica“. Djeci se priča uz kvalitetnu slikovnicu, lutku ili glazbu, a nakon priče djeca kroz raspravu s knjižničarom iznose svoje dojmove. Ukoliko se dijete upozna sa knjižnicom u ranoj dobi, brže će spoznati da mu ona pruža mogućnost da osjeti radost čitanja i uzbuđenje otkrivanja znanja, a samim time postoji velika vjerojatnost da će i ostati korisnik knjižnice.

9. Literatura

1. Čudina-Obradović, Mira. Igram do čitanja: igre i aktivnosti za razvijanje vještine čitanja. Zagreb: Školska knjiga, 2002.
2. Danev, Marina. Novi pristupi čitanju u programima narodnih knjižnica. // Dječja knjižnica za novo tisućljeće: zbornik radova sa stručnog skupa povodom Međunarodnog dana dječje knjige održanog 14. travnja 2000. u Zagrebu / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001., 58-64.
3. Gašparac, Biserka. Igramo se kazališta ili književni tekst kao podloga za dramsku igru u knjižnici. // Dječja knjižnica za novo tisućljeće: zbornik radova sa stručnog skupa povodom Međunarodnog dana dječje knjige održanog 14. travnja 2000. u Zagrebu / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001., 86-92.
4. Goodreads. URL: <http://www.goodreads.com/quotes/tag/read> (2012-09-05)
5. Hranjec, Stjepan. Pregled hrvatske dječje književnosti. Zagreb: Školska knjiga, 2006.
6. Kako razvijati kulturu čitanja: zbornik radova sa savjetovanja Kako razvijati kulturu čitanja održanog u Zagrebu 28. travnja 1998. / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1999., 87-91.
7. Kovač, Višnja. Uloga i mjesto igračke u dječjoj knjižnici. Dječja knjižnica za novo tisućljeće: zbornik radova sa stručnog skupa povodom Međunarodnog dana dječje knjige održanog 14. travnja 2000. u Zagrebu / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2001., 104-107.
8. Martinović, Ivana. „Slikovnica kao poticajni materijal za leksički razvoj djece u trećoj godini života, doktorska disertacija, Sveučilište u Osijeku, 2011.
9. Slikovnica: Udžbenik. URL: <http://www.vrtic-tratincica/slikovnica/2010/07/08> (2012-09-07)
10. Smjernice za knjižnične usluge za djecu. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004.
11. Stričević, Ivanka. Igraonice i igroteke – podrška obiteljskom odgoju. // Dijete i društvo 8 (2006), 1, 199-220.

12. Stričević, Ivanka. Uloga obitelji u razvijanju čitateljske kulture djece predškolske dobi. // Kako razvijati kulturu čitanja: zbornik radova sa savjetovanja Kako razvijati kulturu čitanja održanog u Zagrebu 28. travnja 1998. / priredila Ranka Javor. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1999., 87-91.
13. Stričević, Ivanka; Čičko, Hela; Križanić Delač, Durđica. Knjižnične službe i usluge za djecu u Hrvatskim narodnim knjižnicama : razvoj, stanje i perspektive // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 49 (2006), 1. , 22-36.
14. Stričević, Ivanka; Maleš, Dubravka. U dječjoj knjižnici: Tko? Zašto? Gdje? Kako? Što? Zagreb: Knjižnica Medveščak: UNICEF, 1995.
15. Upute za poslovanje narodnih knjižnica. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 1996.